

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Jure Rerum Ecclesiasticarum Ad Germaniae Catholicae
Principia Et Usum Pars ...**

Complectens Sectionem I. & II.

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii, 1758

Titulus XII. De Impedimentis Dirimentibus Matrimonii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68048](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68048)

TITULUS XII.

DE IMPEDIMENTIS DIRIMENTIBUS MATRIMONII.

Conf. Decretal. Lib. 4. tit. 2. 3. 4. 7. 9. 11. 12. 13. 14. 15. ex Sext. lib. 4. tit. 2. 3.

§. 309.

Impedimenta dirimentia.

IMPEDIMENTA dirimentia Matrimonio contrahendo omnem valorem adimunt: si tamen supervenerint Matrimonio jam contracto, illud non rumpunt. Talia hodie numerantur, quæ his versibus comprehenduntur.

Error, Conditio, Votum, Cognatio, Crimen,
Cultus disparitas, Vis, Ordo, Ligamen, Honestas,

Si sis affinis, si forte coire nequibus,

Si Parochi & duplicis defit presentia testis,

Si mulier sit rapta, loco nec redempta tuto,

Hæc facienda vetant connubia, facta retractant.

De singulis summa tantum capitare censebimus.

§. 310.

De Impedimentis Diriment. 401

§. 310. *Error* circa ipsam perso- *Error :*
nam, cum qua contrahitur, jure
naturali irritat consensum in Matri-
monium. Cum enim substantia hu-
jus contractus versetur circa perso-
nam; errantis autem nullus sit con-
sensus 79.) : hinc sequitur, taliter
contrahentem non consentire circa
substantiam contractus, seu, quod
idem est, non contrahere. Non-
nunquam error circa aliquam quali-
tatem redundat in ipsam personæ
substantiam, quando scilicet persona
aliunde nota non est, quam ex illa
qualitate. e. g. ex duabus sororibus
sibi aliunde minime notis intendit
quis contrahere cum primogenita: si
substituatur secundo genita, videtur
quidem error circa qualitatem; hæc
tamen qualitas in hoc casu redundat
in substantiam personæ, ita ut quis
contrahat revera cum alia persona,
quam intenderit. Alius error circa

Cc qua-

---

326. BENEDICT. XIV. Bullar. tom. I.
Const. 42. §. II. Rituale ROMANUM inter
Canones de Matrim. ultimo loco exigit,
ut Parochus cognoscat, an uterque Spon-
sus *sciat rudimenta fidei, cum ea deinde
filios suos docere debeant.*
79.) L. 8. & 9. C. de J. & F. I.

qualitates accidentarias non reddit Matrimonium invalidum, nisi consensus alligatus esset qualitati.

Conditio :

§. 311. *Conditio.* Sicut error circa personam, ita etiam error circa conditionem servilem reddit Matrimonium irritum. Romani non agnoscebant justas nuptias inter servos suos, sed merum contubernium, juxta leges matrimoniales nequaquam judicandum 80.). Naturalis tamen pietatis ratio suadet, ut tali conjunctioni legitimi Matrimonii effectus tribuantur 81.) : quod pridem observatum fuit apud Germanos, qui naturalis juris simplicitatem in negotiis suis sequentes, legitima servorum suorum conjugia admittebant, præcipue post promulgatam doctrinam Evangelii, juxta quam sicut in Christo Jesu neque liber, neque servus est à Sacramentis Ecclesie removendus, ita nec inter servos Matrimonia debent allatenus

80.) L. 3. C. de incest. nupt. unde PLACITUS in Prologo Casinæ: *Quid istuc est? serviles nuptiæ? servine uxorem ducunt aut poscent sibi?*

81.) L. 35. ff. de ædilit. edict. L. 4r. S. 2. ff. de legat. 3.

De Impedimentis Diriment. 403

tenuis prohiberi 82.). Nihilominus Ecclesia longo tempore toleravit, vel approbavit leges Romanas, juxta quas Matrimonium inter servos absque consensu domini non poterat consistere 83.) : postea tamen solo servorum Christianorum consensu, invitis etiam dominis constare Matrimonium, declaratum fuit 84.) : id tamen statutum, ut consensus iste non censeretur valide intercedere, quando persona libera contrahit cum servo, cujus conditionem servilem

Cc 2   igno-

82.) C. i. de conjug. Servor.

83.) C. fin. XXIX. q. 2. ibi : *ubi legalis conjunctio fuit, & per voluntatem dominorum.*

84.) Cit. c. i. Dum BÖHMERUS Jur. Eccl. Prot. tom. 4. lib. 4. tit. 9. §. 6. tradit, adhuc hodie consensum domini esse necessarium in Pomerania, Westphalia & Bohemia ad valorem Matrimonii *propriorum* hominum, in quibus supersunt vestigia antiquæ servitutis; id de Catholicis nequaquam dici potest. Id alicubi receptum forte est, ut consensus domini non impune negligatur, pro quo impetrando consensus aliquis præstari debet, qui olim *maritagium* appellabatur. Vid. JOACH. VADIAN. Epist. de conjug. servor. apud GOLDAST. Rer. Allemanic. tom. 3. De CANGE Glossar. v. *maritagium*.

ignorat: si tamen cognita servitute vel facto (scilicet copula carnali vel verbo consensum renovet, Matrimonium validatur 85.), modum etiam persona serva, quæ bona fide contraxit, velit permanere in Matrimonio: si vero hæc fraudulenter decepisset liberum conjugem, tenetur consentire ratione injuriæ illatæ. Si ex conjugibus unus sit liber, alter servus, partus sequitur ventrem quoad conditionem servilem, vel ingenuam 86.). Qui pœnæ servus est, potest contrahere Matrimonium, quod tamen plerumque non habet effectus civiles, cum tales, qui ad triremes, ad perpetuum exilium, ad mortem, quam fuga declinarunt, condemnati sunt, omnia jura civitatis & familiæ amittant. Porro, quæ de servitute ignorata unius contrahentis dicta sunt, in nostris regionibus locum fere non habent, cum servitus proprie talis omnino defuerit 87.).

§. 312.

85.) C. 2. & fin. de conjug. serv. Concil.

WERMERIENS. c. 6. circa ann. 752.

86.) C. un. de nat. ex lib. vent.

87.) HENRICUS WAGNERECK in Commentar. ad c. un. de nat. ex lib. ventr. notat etiam

De Impedimentis Diriment. 405

§. 312. *Votum* hoc loco intelligitur *Votum* ¹ *solemne* : Pontificio autem oraculo definitur, *illud solum votum debere dici solumne, quantum ad post contractum Matrimonium dirimendum, quod solemnizatum fuerit per susceptionem sacri Ordinis, aut per Professionem expressam vel tacitam factam alicui de Religionibus per Sedem Apostolicam approbatis 88.* Eundem effectum habent Vota simplicia in Societate Jesu emissa post Novitiatum, ex Constitutione Pontificis 89.), qui potuit hoc decernere, cum *voti solemnitas ex sola constitutione Ecclesie sit inventa 90.* Idem juxta antiquos Canones dicendum est de Voto Continentiæ etiam simplici,

C c 3 ci,

etiam hodie servos originarios, five mancipia tam duris conditionibus vivere, præsertim in Westphalia, Polonia, & Bohemia, ut dubitare liceat, an non error ejusmodi conditionis Matrimonium dirimat. Verum alii passim censent, ob ignoratam hanc conditionem improprie servilem, non dirimi Matrimonium. Vid. JOANN. KUGLER de Matrimon. part. 2. c. 2. §. 2. n. 1109.

88.) C. un. de voto & vot. redempt. in 6.

89.) Vide supr. n. 77.

90.) Cit. C. un.

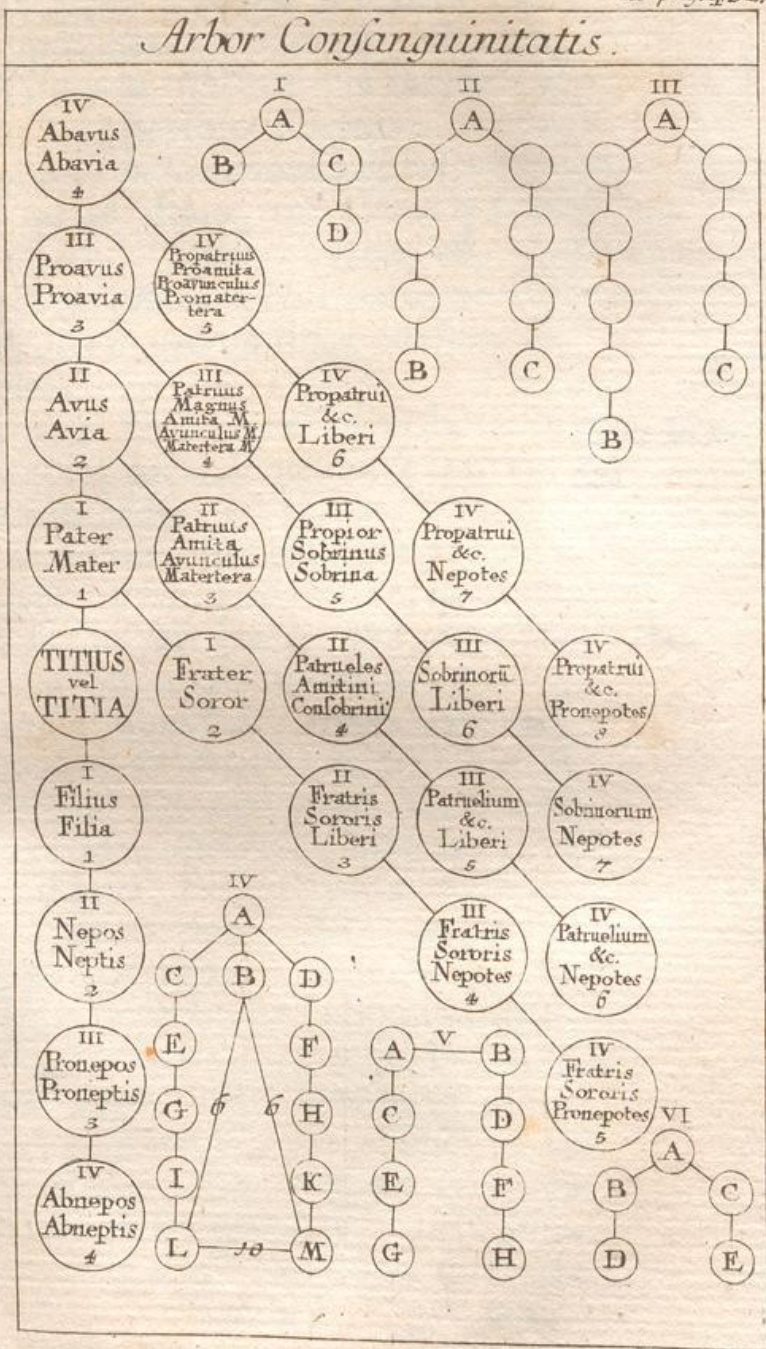
ci, quod facit uxor consentiens in Sacros Ordines Mariti, quod irritum sequens Matrimonium post mortem mariti contrahendum 91.)

Cognatio Carnalis, §. 313. *Cognatio* est vel Carnalis, vel Legalis, vel Spiritualis. *Cognatio Carnalis* appellatur *Consanguinitas*, quasi sanguinis unitas. Est vinculum personarum ab eodem stipite descendentium, carnali propagatione contractum. Tota collectio Consanguineorum dicitur *Arbor Consanguinitatis*, qualem exhibet adiecta figura. In hac consideratur *Stipes*, seu persona, a qua communem originem ducunt illi, quorum conjunctio inquiritur, uti Pater est *Stipes* respectu Titii & sororis ejus: *Linea*, seu ordinata series personarum ab uno stipite descendentium per varias generationes; una *recta*, ascendentium a Titio ad Abavum, vel descendentium a Titio ad Abnepotem: altera *transversa*, completens personas, quæ ab eodem stipite descendunt, quin una ab altera ortum ducat: hæc vel est *equalis*,
in

91.) C. IO. II. 12. dist. 28. c. 14. dist. 30.
SANCHEZ de Matrim. lib. 7. disp. 40.

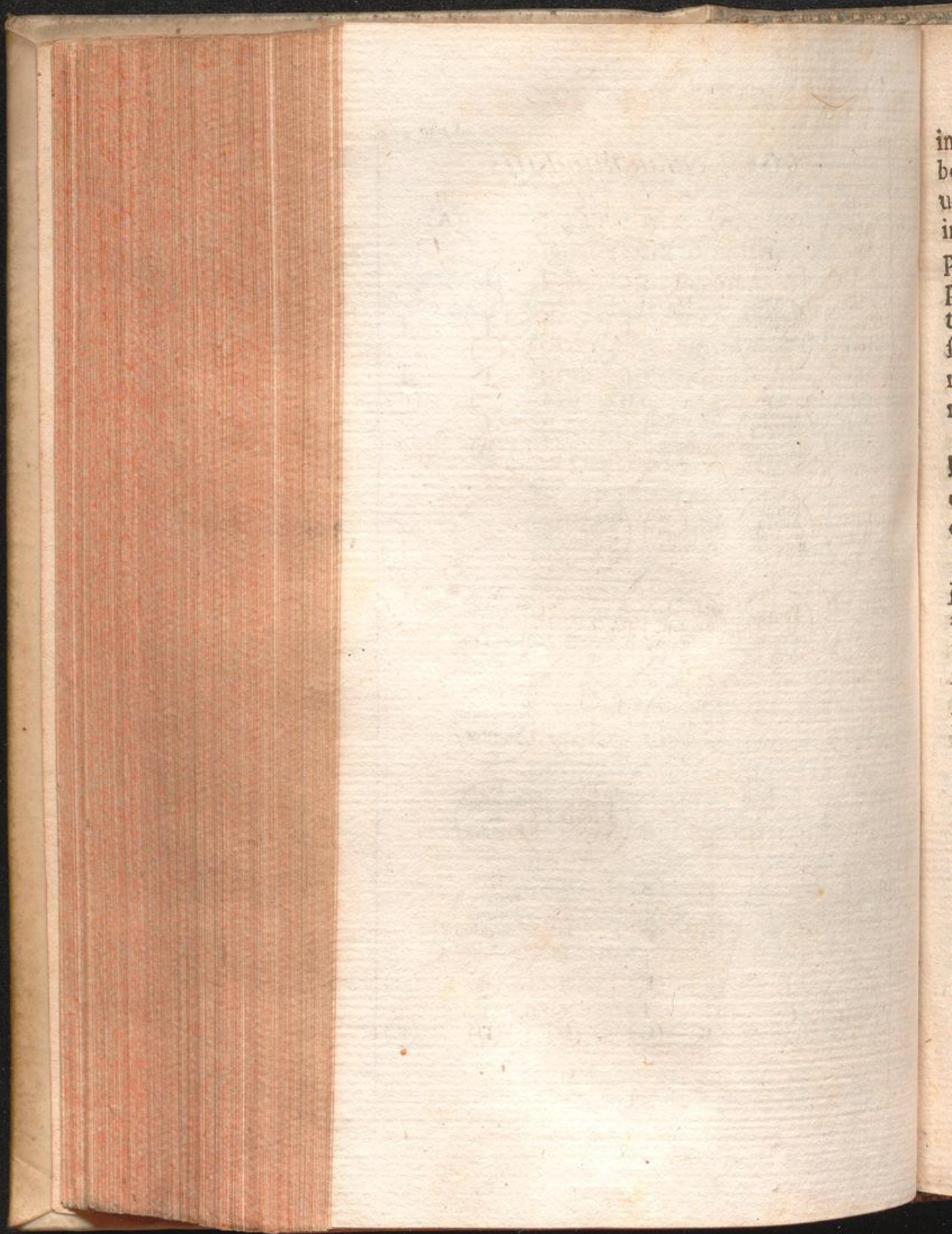

Arbor Consanguinitatis.

iens
l irrita
norte
rnalis
Cogn
minuta
vincu
stipite
agatio
o Con
onfa
ade
ur di
nuncem
n con
est si
ejus
rona
ntium
reda
vum,
Abne
mple
m si
alte
qualis
in
ft. 32
10.

in
be
u
i
P
P
t
f
r
r
f
t
i
i

De Impedimentis Diriment. 407

in qua dictæ personæ æqualem habent distantiam a communi stipite, uti Titius & Soror: vel *inequalis*, in qua una persona longius, id est, per plures generationes distat a stipite, quam altera, uti Titius & fratris liberi. *Gradus* autem est distantia major & minor unius personæ ab alia in eadem linea consanguinitatis.

§. 314. Computatio Graduum in linea recta Ascendentium, & Descendentium eadem est in Jure Canonico & Civili, statuiturque regula: *Tot sunt Gradus, quot personæ, una dempta: seu tot sunt gradus, quot generationes.* Titius a patre distat uno gradu, ab avo duobus &c. Linea transversa constat ex duabus rectis: hinc si inquiritur distantia inter Titium & Patruelem, quorum stipites communis est avus, consideranda est distantia Titii ab avo, dein etiam distantia Patruelis ab eodem avo. Et quidem Jure Civili computantur simul utriusque distantiae gradus: cum igitur Titius distet duobus gradibus ab avo, Patruelis itidem duobus ab eodem avo; hinc Titius a Patruеле distat quatuor gradibus. Jus Canonicum respicit solummodo distantiam

Cujus Gradus

am unius, & quidem remotioris, fit linea inæqualis. Sic distat Titius a Patruale in secundo gradu lineæ transversæ æqualis; a Patruelis filio in tertio gradu lineæ inæqualis. Pro lineæ æquali datur regula: quo gradu distant personæ a communi stipite, eodem gradu distant inter se. Pro inæquali: quo gradu remotior distat a communi stipite, eodem gradu distant inter se. Jus autem Civile eadem utitur regula pro lineis transversis, quam usui esse pro lineâ rectâ diximus. Computatione Juris Canonici utimur circa Matrimonium Juris Civilis circa successiones, feudâ &c. 92.). Sic in *Figura IV. adjecta Arbori Consanguinitatis L. & M.* juxta computum Juris Canonici distant in gradu quinto: juxta computum Juris Civilis in gradu decimo; quia uterque distat a stipite *A.* in gradu quin-

92.) Vid. c. 2. XXXV. q. 5. item §. 1. & seqq. Inst. de Gradib. cognat. Doctrinam ALEXANDRI II. de computatione Juris Canonici traditam in cit. can. 2. late defendit S. PETRUS DAMIANI Opusc. 8. de Parentelæ gradibus. Cujus opera plurimum usus est ALEXANDER II. & forte etiam in hac ipsa materia. Acerrime autem eandem doctrinam impugnat FRANC. HOTOMANUS Disput. de Gradibus Cognationis.

De Impedimentis Diriment. 409

quinto. Sed tam *L.* quam *M.* juxta Jus Canonicum distat a *B.* in gradu quinto: juxta Jus Civile in Gradu sexto.

§. 315. Unde autem & qua occasione inducta sit ista differentia in computationem Juris Civilis & Canonici non est opus, ut multum inquiramus 93.). Sufficit scire, quod jam a multis sæculis in computandis gradibus Consanguinitatis in ordine ad Matrimonium ineundum vel prohibendum, utamur Jure Canonico. Quod hæc computatio jam in usu fuerit tempore S. GREGORII M. communiter desumunt ex responso hujus Pontificis ac AUGUSTINUM Anglorum Episcopum 94.), ubi duorum fratrum liberi ponuntur in secundo gradu per hæc verba: *nam a*

C c 5   *secun-*

- 93.) S. AMBROS. Epist. 48. ad Paternum, usus est computatione Juris Civilis, dum Patruelus fratres ponit in gradu quarto: avunculum & neptem ex sorore in tertio. Prioris casus exemplum est in Figura VI. *d. & e.*: posterioris in figura I. *b. & d.*
- 94.) Hoc responsum non repertum fuisse in scriniis Ecclesiæ Romanæ, dicit S. BONIFACIUS Epist. 15. ad Nothelmum; refertur tamen a Venerab. BEDA Hist. Angl. lib. I. c. 27. ALFORDO Annal. Angl. ad ann. 601. n. 25. HARDUIN. Collect. Concil. tom. 3. col. 511.

secunda (generatione) quam prædiximus, omni modo debent abstinere 95.)
 Fatemur tamen dubiam reddi mentem S. GREGORII ex eo, quod non omnes antiqui convenerint de stipite seu trunco, a quo numeratur gradus. ISIDORUS 96.) ita computat, ut frater & soror sit ipse truncus, ex cujus radice egreditur primus ramusculus nepos & neptis, qui hac ratione constituerent gradum primum; pronepos & proneptis secundum. Si forte S. GREGORIUS fratrem & sororem sumpsit pro stipite seu trunco, dicendum esset, eum usum computatione Juris Civilis, duorum fratrum liberos ponendo in gradu secundo, sicut hodie juxta eandem computationem fratrem & sororem ponimus in secundo gradu, cum ipsum Patrem sumamus pro stipite 97.).

§. 316.

95.) Hæc verba omissa sunt in C. 20. XXXV. q. 2. ponuntur autem in c. 2. ead. caus. q. 5. §. 5.

96.) C. I. XXXV. q. 5.

97.) S. GREGORIUS videri posset eandem servasse computationem in ordine ad Matrimonium, qua Leges utuntur ad successiones. Nam in can. I. XXXV. q. 2. §. 1.

De Impedimentis Diriment. 411

§. 316. *Causam statuendi hoc im-* *Et atten-*
pedimentum Consanguinitatis re- *tuntur :*
fert S. AUGUSTINUS 98.) in pro-
pagationem charitatis, ut plures
familiaē inter se socientur. *Sed etiam*
quia nescio quomodo inest humane vere-
cundiae quiddam naturale atque laudabi-
le, ut cui debet causa propinquitatis re-
verendum honorem, ab ea contineat,
quamvis generatricem, tamen libidinem,
de qua erubescere videmus & ipsam pu-
dicitiā conjugalem. Cum enim natu-
ra dicet singularem reverentiam er-
ga parentes, quorum Matrimoni-
um cum liberis lege naturali dam-
natur; consequens est, ut reverea-
mur etiam eos, qui considerantur
tanquam pars parentum, scilicet fra-
tres & sorores, sanguinem pater-
num

ptimam generationem quoad Matrimonia
observandam dicit, quia etiam Leges se-
ptimam generationem attendunt quoad
hæreditates. Juxta hanc computandi ra-
tionem, si Fratrem & Sororem sumamus
pro stipite, in Figura V. a. & b. designant
fratrem & sororem, quorum liberi c. &
d. erunt in gradu primo, juxta Jus Civi-
le in gradu secundo: eorum nepotes e. &
f. in Jure Canonico dicuntur distare gra-
du secundo; Jure Civili gradu quarto.
98.) Lib. XV. de Civit. Dei. c. 16.

num participantes. Minor reverentia insita a natura est erga avum quam erga patrem : unde etiam minor est reverentia erga patrualem qui est quid avi, quam erga fratrem qui est quid patris. Sic in remotioribus gradibus semper minuitur specialis reverentia : & post plures gradus omnino evanescere videtur.

*usque ad
quartum
gradum.*

§. 317. Lege naturali in solo primo gradu lineæ rectæ dirimi Matrimonium passim docent Autores 99.) unde Pontifex in hoc gradu dispensare non posset : & infideles in eo conjuncti separari deberent, quando convertuntur. Lex Mosaiica, quam generalibus verbis vetuit, ne quis ad proximam sanguinis sui accedat 100.), nominatim damnat nuptias inter parentes & liberos : inter avos & nepotes 1.) : inter fratrem & sororem 2.) : Prohibet insuper ducere amitam, hoc est, patris sor-

99.) Vid. SANCH. de Matrim. lib. 7. disp. 51.

100.) Levit. XVIII. 6.

1.) Ibid. 7. 10. Prohibitio hæc in linea ascendente se extendit in infinitum.

2.) Ibid. 11. item XX. 17. & Deuteronom. XXVII. 22.

De Impedimentis Diriment. 413

fororem, aut Materteram, hoc est, matris sororem 3.). Ex paritate rationis, uti arguit S. AMBROSIUS 4.), non potest Patruus fratris aut sororis filiam ducere. Primus ex Christianis id ausus est HERACLIUS Imperator, insequente vindicta Divina 5.). Inter Constitutiones Imperatorias mentionem meretur illa, quam de Consobrinis tulit THEODOSIUS, *tantum pudori tribuens & continentiae, ut Consobrinarum nuptias vetuerit tanquam Sororum 6.).* Hanc Constitutionem laudat S. AMBROSIUS 7.) : & S. AUGUSTINUS 8.) insinuat, Matrimonium cum consobrina ante hanc Constitutionem nec Divina, nec humana lege fuisse prohibitum; raro tamen contractum propter gradum propinquitatis fraterno

-
- 3.) Levit. XVIII. 12. 13. Idem ex eadem ratione solet intelligi de Amita magna, & Matertera magna.
  - 4.) Epist. 48. ad Paternum.
  - 5.) NICEPHORUS in Breviar. Hist. ad ann. 610.
  - 6.) SEXT. AUREL. VICTOR in Epitom. Hist. Augustæ circa fin.
  - 7.) Loc. cit.
  - 8.) De Civit. Dei lib. XV. c. 16,

terno gradui proximum 9.). Antequam qui Canones impedimentum Cognationis extendebant usque ad Septimum gradum 10.): vel usque ad Sextum, juxta eorum computum, qui fratrum liberos ponunt in primo gradu 11.). Anglis ab initio conversionis suæ concessit GREGORIUS Matrimonia in tertio & quarto gradu, quam tamen indulgentiam noluit extendi ad alias provincias, neque ad ipsos Anglos prosequentibus temporibus, *postquam prima radice in fide fuerint solidati* 12.).

9.) PLUTARCHUS Quæst. Roman. tom. 2. pag. 265. ait, fero apud Romanos concessum fuisse, ut ducere consobrinas liceret, additque occasionem hujus concessionis.

10.) C. 1. 7. 16. 19. XXXV. q. 2.

11.) Sic explicat ALEXANDER II. C. 2. XXXV. q. 5. In Figura V. g. & h. distant in sexto Gradu juxta Jus Civile, si frater & soror constituent ipsum truncum. Juxta hodiernum computandi modum, inchoando a stipite communi, distaret per Jus Canonicum in gradu quarto; per Jus Civile in gradu octavo, sicuti in Figura IV. i. & k.

12.) C. 20. XXXV. q. 2. Epistolam FELICIS ad Gregorium, & GREGORII ad Felicem, ex qua hic Canon desumptus est.

De Impedimentis Diriment. 415

In quarto Gradu simplici conjunctos non separabant Patres Concilii Vermeriensis ann. 742. & Compendiensis anno 756. 13.). Angustia libelli non permittunt, ut fusius enarremus historiam prohibitionis graduum per diversa sæcula tam in Oriente, quam in Occidente. Hodie Consanguinitas juxta SS. Canones computata, irritat Matrimonium contrahendum usque ad quartum Gradum inclusive 14.): nec fit discrimen

---

supposititiam censet HARDUIN. Concil. tom. 3. col. 517. hoc tamen responsum ad Felicem refert EGBERTUS Archiepiscopus Eboracensis jam sæculo octavo inter Excerptiones c. 131. apud HARDUIN. tom. 3. col. 1973.

23.) Apud HARDUIN. tom. 3. col. 1990. & 2004. utrinque C. 1.

24.) C. 8. de Consanguin. & Affin. ex Concilio LATERANENSI IV. sub INNOCENTIO III. *quoniam in ulterioribus gradibus jam non potest absque gravi dispendio hujusmodi prohibitio generaliter observari.* Schema quatuor graduum habetur Figura II. inter b. & c. Arguit BOEHMERUS Jur. Eccl. Protest. ad tit. de Consanguin. §. 26. imperitissimum certamen inter Regios advocatos, qui ex Jure Romano & Græco propugnarunt nuptias TERESIAE cum ALPHON-

men inter agnatos & cognatos, descendentes ab eodem viro vel eadem fœmina, nec inter legitime aut illegitime natos. De linea inæquali statuit Gregorius IX. quod vir, qui a stirpitate quarto Gradu, & mulier que ex alio latere distat quinto, licite possint Matrimonialiter copulari 15.)

§. 318.

PHONSO Legionensi sæculo XIII. iudex & Advocatus Pontificis, qui adhuc ex jure antiquo, quo usque ad septimum gradum prohibita erant connubia, contra easdem disputarunt, referente FRANC. MACEDO in Act. Sanctorum die 17. Jun. pag. 473. & seqq. sed fallitur BOEHMERUS; nam FRANCISCUS MACEDO aperte dicit, controversiam illam agitam fuisse sub COELESTINO III. qui præcessit Concilium Lateranense IV. in quo INNOCENTIUS III. Cœlestini successor decretum de quatuor gradibus fecit. Defuncta quidem est B. TERESIA Regina sæculo XIII. sed separata fuit a marito propter Consanguinitatem adhuc currente sæculo XII. ad Patrem remissa anno 1195. uti notat DANIEL PAPEPROCHIUS ad dictum diem 17. Junii pag. 496. Concilium autem LATERANENSE habitum fuit anno 1215.

15.) C. 9. de Consanguin. & affin. Exemplum exhibet Figura III. inter b. & c.

De Impedimentis Diriment. 417

§. 318. *Cognatio Legalis* est pro-*Cognatio*
pinqvitas personarum ex adoptione
proveniens, scilicet ex adoptione
perfecta, quæ *Arrogatio* dicitur, &
est actus legitimus, quo paterfamili-
as, seu qui sui juris est, autori-
tate vel rescripto Principis ita assu-
mitur in filium, vel nepotem, ut
transeat in potestatem & familiam
adoptantis, illiusque etiam in testa-
mento hæres necessarius efficiatur,
non minus ac filii naturales 16.). Ex
Arrogatione tantum nasci hoc impe-
dimentum, ex eo probatur, quia
hæc naturæ imitatio inventa est pro-
pter jus familiæ & agnationis, cui
Adoptivus inferebatur; & sic ad ejus
propagationem spectabat primario,
quamvis secundario ex causa hone-
statis obstaculum poneret nuptiis.
Unde non provenit hoc impedimen-
tum ex adoptione imperfecta, cui
nostris temporibus affinis est unio
prolium.

§. 319. Hoc impedimentum statu-*Legalis* ;
tum primitus fuit a legibus civilibus,
approbatum autem & assumptum ab

D d Ec-

16.) §. 3. Inst. & L. 2. C. de Adoption.

Ecclesia. Igitur Adoptans Cognationem legalem, quæ sit impedimentum dirimens Matrimonii I. quasi in linea recta ad modum *Paternitatis* contrahit cum *filia* adoptata, vel descendens ex *filio* adoptato, in ejus potestate existentibus: consequenter non oritur cum descendens ex *filia* adoptata, utpote quæ suos descendentes non habet in potestate. II. Quasi in linea transversa, & ad modum *Fraternitatis* adoptatus contrahit cognationem cum liberis naturalibus simul & legitimis adoptantis, in ejus patria potestate constitutis. III. Quasi *Affinitatem* contrahit adoptans cum uxore adoptati, & vicissim adoptatus cum uxore adoptantis. *Paternitas* legalis statuitur tanquam impedimentum Matrimonii, etiam duraturum post dissolutam adoptionem 17.) : *Fraternitas* legalis dirimit Matrimonium, quamdiu durat adoptio, quia adoptione per emancipationem dissoluta adoptivus quasi extraneus habetur 18.) . *Affinitas* legalis est etiam

---

17.) L. 55. pr. ff. de rit. nupt.

18.) L. 17. L. 55. §. 1. ff. de rit. nupt. C. un. de Cognat. legal. C. 1. 5. 6. XXX. 4. 3.

De Impedimentis Diriment. 419

etiam perpetua, post emancipationem. Nam uxor adoptati, nurus loco est adoptanti: & uxor adoptantis, novercæ locum habet respectu adoptati 19.). Quamvis de Affinitate non habeamus specialem Canonem, nihilominus idem tenemus, ob generalem approbationem Cognationis ex adoptione provenientis 20.). An autem Paternitas hæc legalis dirimat Matrimonium in infinitum, & Affinitas usque ad quartum Gradum, ad modum Paternitatis & Affinitatis carnalis, ad cuius similitudinem introducta est Cognatio legalis, non opus est discutere, cum vix occurrat talis casus.

§. 320. Cognatio *Spiritualis* est *Cognatio* propinquitas personarum ex collatione & susceptione Sacramentorum Baptismi & Confirmationis resultans, ac Jure Ecclesiastico dirimens Matrimonium inter certas personas. Introducta est ad similitudinem generationis naturalis, ut scilicet personæ per generationem spiri-
D d 2 ritua-

19.) L. 14. pr. & §. 1. ff. eod.

20.) SANCHEZ de Matrim. lib. VII. disp.

ritualem in Baptismo & Confirmatione conjunctæ, reverentiam sibi invicem competentem præstent, quæ prohibet eas decenter Matrimonio copulari ad actus carnales. Jure novo Concilii TRIDENTINI 21.) Cognatio Spiritualis dirimit Matrimonium contrahendum inter Baptizantem, Confirmantem & Patrimos ex una; ac inter Baptizatum, vel Confirmatum, hujusque patrem & matrem naturalem ex altera parte. Non est discrimen inter Baptismum solemnem & privatum respectu Baptizantis: imo etiam respectu Patrini, si in casu necessitatis teneat infantem privatim baptizandum, non solum materialiter, ut commodius administraretur Baptismus, sed cum intentione obeundi munus Patrini.

Spiritualis. §. 321. Patrini autem vel Matrimonia, quæ levant prolem ex Baptismo, non deberent esse plures, sed unus tantum, sive vir, sive mulier 22.), vel ad summum unus & una, ne scilicet propter multitudinem pro-

21.) Sess. 24. c. 2. de Reform. Matrim.
22.) C. 101. dist. 4. de Consecr.

De Impedimentis Diriment. 421

prohibitionum multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahantur Matrimonia, *in quibus vel non sine magno peccato perseveratur, vel ea non sine magno scandalo dirimuntur*, ut loquitur Concilium TRIDENTINUM. Sicut autem requiritur, ut quis non quomodocunque tangat infantem, sed ex intentione agendi Patrinum juxta mentem Ecclesiæ; ita etiam contrahet hanc Cognationem, qui per Procuratorem hoc munus peragit. Debet tamen esse ejus ætatis, ut usu rationis præditus possit habere intentionem sustinendi munus Patrini. Unde Infans, cujus nomine Procurator ageret Patrinum, non contrahit cognationem 23.). Non debet Communitas integra in Patrinum eligi: est enim contra mentem Concilii Tridentini, ut tot capita Cognationem Spiritualem contrahant: si tamen id fieret, deberet unus ex illa Communitate Patrini

D d 3 mu-

23.) P. BENJAMIN ELBEL Theol. moral, Sacram. p. 3. conf. 6. cas. 2. n. 147. dicit, constare sibi ex Rescripto quodam Confistorii Ratisbonensis, quod in ista Diœcesi ex consuetudine tale impedimentum sit introductum.

munus actu exercere suo nomine, & jussu Communitatis, non tamen ut Procurator: & ille solus dein contrahet Cognationem. Porro ut susceptio ex Confirmatione acceptetur ab Ecclesia, & pariat Cognationem Spiritualem, suscipiens debet ipse esse Confirmatus, sicuti suscipiens ex Baptismo debet esse Baptizatus 24.).

Crimen = §. 322. *Criminis Impedimentum* 25.) contrahitur inter complices, vel ex adulterio, vel ex conjugicidio. *Adulterium* est causa hujus impedimenti, si quis vivente uxore Matrimonium cum complice de presenti attentet, vel de futuro promittat contrahendum post mortem uxoris. *Conjugicidium* causat hoc impedimentum, si præcessit adulterium, & sequatur cædes uxoris animo contrahendi Matrimonium cum complice adulterii: vel secluso adulterio requiritur, ut ambo conspirent in eodem

-
- 24.) PIGNATELLI tom. I. Consult. 10. De Fidei suscipiente ex Baptismo, mulieris infidelis filium. vid. ÆGIDIUS CONINEX de Sacrament. tom. 2. disp. 32. n. 27.
25.) De hoc agitur in Decretalib. Tit. de eo, qui duxit, quam polluit per adulter.

De Impedimentis Diriment. 423

dem conjugis, cum intentione contrahendi inter se Matrimonium. Si adulterium non sit formale, id est, si complex ignoret, alterum esse in conjugio, non orietur hoc impedimentum: si quis vero laboret ignorantia Juris, nesciens scilicet, hoc impedimentum dirimens esse statutum; hæc ignorantia Juris non excusat ab incurriendo impedimento criminis, cum non sit mera pœna, sed inhabilitas ad majorem honestatem Matrimonii inducta.

§. 323. *Cultus Disparitas* dirimit *Cultus*
Matrimonium Jure Ecclesiastico, *Disparitas:*
quando Fidelis cum infideli contrahit. Matrimonia hæc ob perversio-
nis periculum, & alias gravissimas
causas semper prohibuit Ecclesia 26.):
censetque S. CYPRIANUS hæc Ma-
trimonia inter causas, ob quas DE-
US intolerabili persecutione Eccle-
siam suam sinebat flagellari; *jungere*
cum infidelibus vinculum Matrimonii,
nihil aliud esse asserens, quam *prosti-*
tuere

D d 4

26.) Synod. ELIBERIT. ann. 313. Can. 15.
16. 17. NICÆN. Canon. Arab. 67. CAR-
THAGIN. III. ann. 397. can. 12. qui est
can. 21. Codicis Canon. Eccles. Afric.

tuere gentilibus membra Christi 27.)
 Dolet autem S. AUGUSTINUS 28.)
 quod hæc suis temporibus jam non putentur esse peccata, quoniam revera in novo Testamento nihil inde præceptum est, & id eo aut licere creditum est, aut velut delictum derelictum. Quamvis hic S. Doctor non dubitet, quin talia Matrimonia sint illicita, non tamen addet decernere, ea si contrahantur, esse invalida, & separanda 29.). Unde etiam aliqui Canones solis faminis tanquam seduci facilioribus, ejusmodi nuptias interdiciunt 30.). Nihilominus traditio & praxis Ecclesie demonstrat, ejusmodi Matrimonia esse invalida, quamvis aliqua ex singulari DEI dispositione cum maximo Ecclesie emolumento fuerint contracta, præcipue quando persona orthodoxæ copulanda spem aut promissionem fecit, se ad orthodoxam

-
- 27.) S. CYPRIANUS de Lapsis.
 28.) Lib. de fide & operib. c. 19. n. 35.
 29.) De Conjug. adulterin. lib. 1. c. 25. n. 31.
 30.) Concil. CHALCEDON. can. 14. & in Commentario ad hunc Canon. CHRISTIANUS LUPUS, ubi plures ejusmodi canones allegat.

De Impedimentis Diviment. 425

xam fidem transferendi 31.). Matrimonium Catholici cum hæretica, vel econtra, est quidem validum, si nullum aliud subit impedimentum, illicitum tamen plerumque ob periculum perversionis aliasque multas causas 32.).

§. 324. *Vis*, seu metus gravis injuste incussus irritat Matrimonium, cum locum non habeat consensus, ubi metus

D d 5 tus

31.) De Athenaide postea dicta EUDOXIA THEODOSIO nupta SOCRAT. l. VII. c. 21. De CROTILDE Christiana CLODOVEO Francorum Regi collocata GREGOR. Turonens. hist. Francor. lib. 2. c. 28. seqq. P. DANIEL Hist. Franciæ part. I. ad ann. 491. De WILA Lotharii Regis filia GODFREDO Nortmanorum Pagano Regi desponsata, SIGEBERTUS GEMBLACENS. ad ann. 884.

De SOLDANO Iconiensi Friderici I. Augusti filiam postulante, OTTO de S. Blasio ad an. 1179. & GODFREDUS Monachus. ann. 1173.

De BRUNICHILDE Gotha Ariana nupta SIGEBERTO Francorum Regi Orthodoxo, GREGORIUS Turonensis lib. IV. c. 27. 28.

32.) Vid. BENEDICT. XIV. de Syn. Dices. lib. VI. c. 5. & Bullar. tom. I. Const. 34. agunt de his nuptiis Concilia LAODICEN. Can. 10. AGATHENSE apud GRATIAN.

*tus vel coactio intervenit 33.). Nec adjectum Juramentum dat firmitatem 34.): Juramentum enim sequitur naturam contractus, cui adjicitur 35.). Alias etiam Juramentum in præjudicium boni publici non habet firmitatem 36.). Purgatur autem Metus & nullitas Matrimonii sanatur, quando sublato metu consensus sponte exprimitur, aut saltem præsumitur pro foro externo ex copula sponte habita, vel ex diuturna cohabitatione Spontanea: modo partem metum passa sciat, Matrimonium fuisse nulliter contractum; & altera pars adhuc suum continuet consensusum 37.). Plura ad hanc rem applicari poterunt ex iis, quæ dicuntur *De his, quæ vi aut metus causa &c.**

§. 325.

TIAN. c. 16. XXVIII. q. I. CHALCEDON.
Can. 14. BONIFACIUS VIII. c. 14. de Heret. in 6.

33.) C. 14. 15. 28. de Sponsalib. & Matrim.

34.) C. 2. de eo qui duxit &c.

35.) C. 25. de Jurejur.

36.) Arg. c. 27. ibid. C. 12. de for. competi.

37.) C. 21. 28. de Sponsal. & Matrim. c. 4. qui Matrimonium accusare possunt.

De Impedimentis Diriment. 427

§. 325. *Ordo Sacer Subdiaconatus, Diaconatus & Presbyteratus dirimit Matrimonium contrahendum. Plura huc referenda sunt ex Hierarchia Ecclesiastica Tit. IV. De Cœlibatu Clericorum.*

§. 326. *Ligamen, seu vinculum Matrimonii rati aut consummati adhuc durans cum uno, dirimit Matrimonium cum alio 38.). Polygamia autem non solum Jure positivo humano tam Canonico, quam Civili, sed etiam Lege Divina prohibetur 39.). Christus enim 40.) reduxit Matrimonium ad primævum statum: *adherebit uxori suæ: erunt duo in carne una 41.).* Legibus & rationi adhuc magis adversatur *Polyviria.**

§. 327. *Honestatis publicæ Impedimentum est propinquitas personarum, vi Juris Ecclesiastici proveniens ex Sponsalibus & obstans Matrimonio cum certis consanguineis Sponsi vel Sponsæ contrahendo. Imitatur Affinitatem: sicut enim inhonestum videtur conjungi cum consanguinea illius*

38.) C. 2. 3. 4. de spons. duor.

39.) Conc. Trid. Sess. 24. de Matrim. can. 2.

40.) Matth. XIX.

41.) Genes. II. 24.

illius, quam quis copula carnali cognovit; ita etiam indecens videtur coire in Matrimonium cum illa, cuius proxima consanguinea conjunctus quis fuit animo per Sponsalia. Ex Sponsalibus quidem de futuro validis extendit se hoc Impedimentum solummodo ad primum Gradum, ita ut Sponsus, etiam post dissoluta priora Sponsalia, non possit contrahere Matrimonium cum matre, sorore aut filia prioris Sponsæ: hæc vicissim cum patre, fratre & filio sui Sponsi 42.). Similiter oritur hoc Impedimentum ex Sponsalibus de præsentibus, seu Matrimonio rato ad modum Affinitatis extenditque se usque ad quartum Gradum inclusive, etiam si Matrimonium fuerit invalidum; dummodo invaliditas non provenerit ex defectu consensus. Servanda igitur sunt jura antiqua 43.), quæ licet videantur solum loqui de Sponsalibus de futuro, merito tamen extenduntur etiam ad Sponsalia de præsentibus: & quam-

42.) Vid. supra §. 188.

43.) C. 11. 12. 14. 15. XXVII. q. 2. C. 3. & 8. de Sponsalib. & Matrim. C. un. eod. in 6.

De Impedimentis Diriment. 429

quamvis ibidem gradus quartus non exprimatur, iste tamen intelligitur ex paritate cum Consanguinitate & Affinitate: Synodus autem Tridentina 44.), dum restringit hoc impedimentum, solummodo loquitur de Sponsalibus de futuro 45.). Hoc impedimentum non agit retro, id est, non habet effectum, quando supervenit Sponsalibus, vel Matrimonio jam contracto 46.), hoc ipso, quia altera Sponsalia essent invalida. Aliud est de copula secuta, quæ produceret Affinitatem cum priore Sponsa.

§. 528. *Affinitas* est jus quoddam *Affinitas,*
inter unum conjugem & alterius cognatos institutum. *Affinis* ex eo quisque dicitur, quod ad alterius cognationis fines per Matrimonium consummatum accesserit. Regula igitur generalis est: qui cum Cajo, Cajave Matrimonium contrahit, is Caji, Cajave Cognatis Affinis est. Propria locutione is affinis dicitur, qui accedit per nuptias ad aliam cognationem: communi autem sermone

44.) Sess. 24. de Reform. Matrim. cap. 3.

45.) Sic declarat Pius V. in Constit. ad Romanum. ann. 1568.

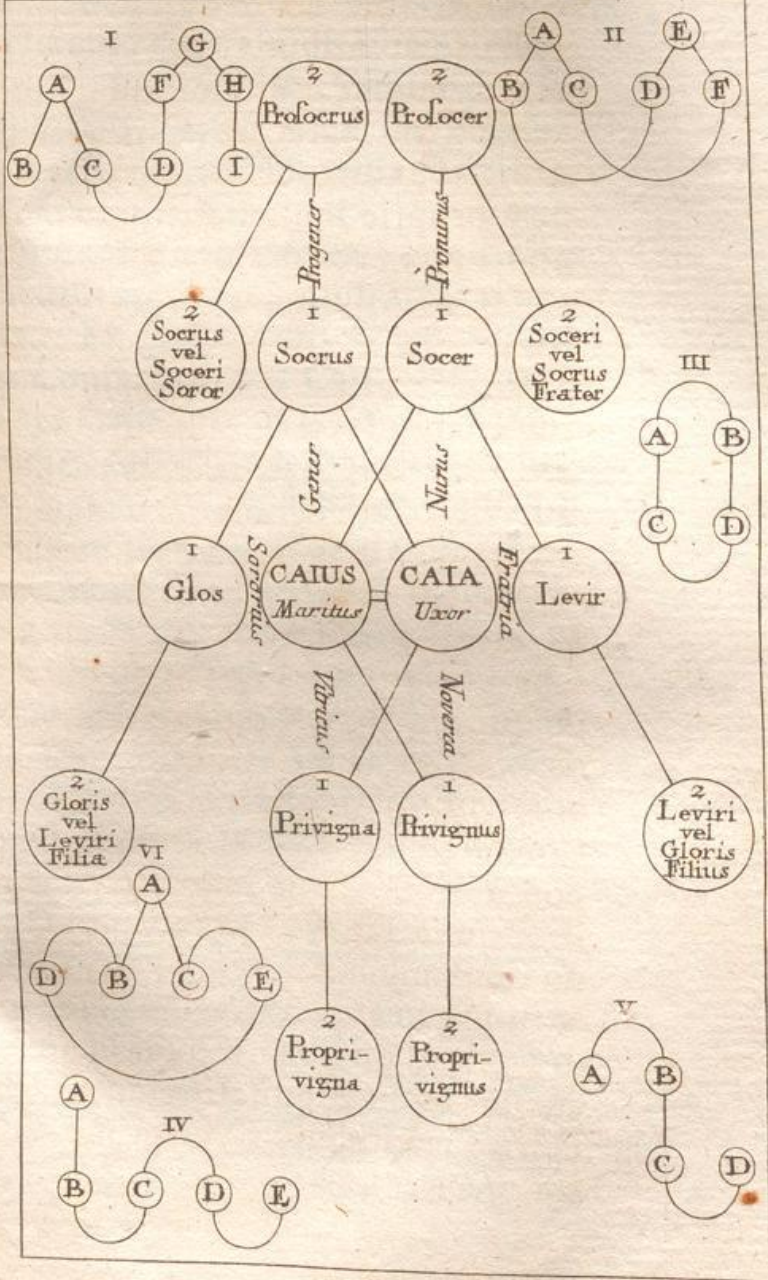
46.) C. un. de Sponsalib. in 6.

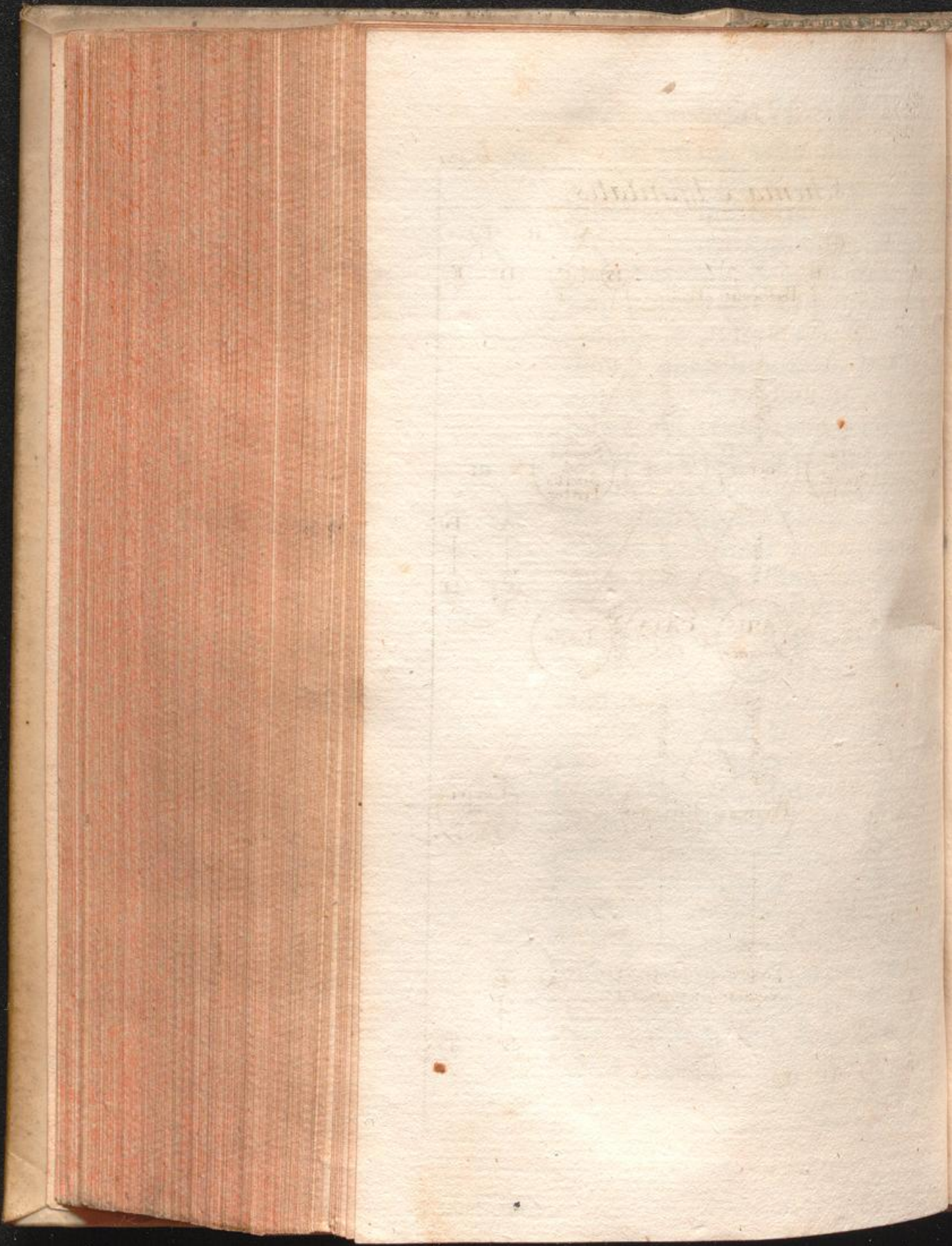
ne illi etiam Affines dicuntur, a quos uxor per conjugium Cognat accedit. Sic Uxor Caji proprie est Affinis parentibus Caji: vulgari autem sermone, & ut sic loquar, passimve, etiam parentes Caji dicuntur Affines uxoris Caji. Gradus quidem proprie loquendo in Affinitate non sunt: vocabulum tamen istud etiam ad Affinitatem transferre solemus, ita ut juxta distantiam graduum Consanguinitatis, computetur etiam diversi Gradus Affinitatis, observata scilicet hac universali regula: Uxor fit affinis consanguineis mariti sui, & quidem in eo gradu, in quo illi sunt consanguinei marito. Et vicissim, Maritus fit Affinis consanguineis uxoris suæ, in eo Gradu, in quo isti sunt Consanguinei uxoris. Non opus igitur est Arbore Affinitatis distincta ab Arbore Consanguinitatis. Si enim ex supra posita Arbore Consanguinitatis constat, quod Titius sit in secundo Gradu Consanguinitatis cum Patruo suo, & in primo cum fratre suo: hoc ipso scimus, quod Titii uxor sit in secundo Gradu Affinitatis cum eodem Patruo mariti sui, & in primo cum fratre mariti.

Schema Affinitatis.

L
S
mus
ges
jun
nita
con
Caj
guin
sang
ut
fine
mus
Affi
scer
cun
ord
sang
var
Caj
spe
Caj
resp
Fra

47.
n
g
a
n
a
fl

De Impedimentis Diriment. 431

§. 329. Nihilominus, ut affuesca- *Cujus Sche-*
mus etiam nominibus, quibus *Le-* *ma exhi-*
ges denotare solent Affinitatis con- *betur,*
junctiones, apponimus schema Affi-
nitatis. Principium Affinitatis est
conjunctio Caji & Cajæ conjugum.
Cajus est Affinis omnibus Consan-
guineis uxoris suæ: unde hos Con-
sanguineos posuimus ex parte Caji,
ut statim appareat, quos habeat af-
fines. Ex parte vero Cajæ posui-
mus Consanguineos Caji, tanquam
Affines Cajæ, ita ut Caja ad digno-
scendam Affinitatem subintret in lo-
cum, quem tenere deberet Cajus in
ordine ad discernendos gradus Con-
sanguinitatis. Parit hæc Affinitas
varia nomina. Caji Pater respectu
Cajæ dicitur *Socer*: hæc autem re-
spectu foceri dicitur *Nurus*. Avus
Caji respectu Cajæ est *Profocer*: hæc
respectu Profoceri est *Pronurus* 47.).
Frater Caji respectu Cajæ dicitur
Levir:

47.) *Socrus* appellatione non tantum uxoris
mæ mater, sed & avia & proavia intelli-
gitur. L. 14. §. 4. ff. de rit. nupt. *Nurus*
appellatione non tantum filii uxor, sed &
nepotis & pronepotis continetur, licet qui-
dam has *Pronurus* appellant. ibid. & L. 6.
ff. de gradib.

Levir : hæc respectu Leviri dicitur
Fratria. Filius Caji ex alio Matrimo-
 monio natus, respectu Cajæ et
Privignus : hæc respectu Privigni
Noverca 48.). Eodem modo pro-
 ceditur ex latere Caji, ubi ponitur
 Confanguinei Cajæ, quibus
 Affinis Caju. Cum autem hoc lo-
 co agatur præcipue de Affinitate
 Matrimonium dirimente; hinc ex
 parte Caji tantum nominantur fami-
 næ Affines; ex parte Cajæ tantum
 nominantur masculi Affines. Cer-
 tum enim est, quod Caju fiat Affi-
 nis tam fratri, quam sorori suæ ux-
 oris, respectu quarum personarum ap-
 pellatur *Sororius*: nihilominus solum-
 modo apponitur nomen *Cloris*, sub
 quo nomine etiam intelligitur frater
 illius. Vocabula igitur Italico Cha-
 ractere expressa denotant relatio-
 nem, quam habet Caju & Cajæ ad
 Affines suos: e.g. quod sit illorum
Gener, *Nurus* &c. Alius Character
 denotat nomina, quibus appellan-
 tur illi, ad quorum cognationem
 Caju

48.) *Privigna non solum ea mihi intelligitur
 qua uxoris filia est, sed & neptis & pro-
 neptis. L. 14. cit.*

De Impedimentis Diriment. 433

Cajus vel Caja per nuptias accedit: e. g. Socer, Glos, Levir &c. Lineæ autem ductæ a quibusdam personis ad alias denotant descensum carnalem unius ab altera. Sic Socer est Pater Leviri, & Avus descendenti-um a Leviro: Idem Socer est Pater Caji mariti. Vicissim Socrus est mater Cajæ uxoris: simulque mater Gloris & avia descendenti-um ex Glore. Ubi notandum, quod Levir non modo viri, sed etiam uxoris fra-ter dicatur: uti Glos non modo u-xoris, verum etiam Viri Soror dicitur. Unde post Levirum posuimus Leviri, vel Gloris Filium: & ex al-tera parte Gloris vel Leviri Filiam.

§. 330. Schema hoc duos solummodo gradus comprehendit, tum quia *Usque ad quartum gradum ex legitimo Matrimonio:* anteriores Affines non habent specia- lia nomina; tum quia facile hi duo gradus extrahuntur ad plures eo modo, quo istud fit in arbore Con- sanguinitatis. Jam igitur Impedi- mentum Affinitatis se extendit ad quatuor gradus, ita ut uxor mortuo suo marito, non possit ducere ullum ex iis, qui in primo, secundo, ter- tio vel quarto gradu fuerunt Con- sanguinei suo defuncto marito. Vi- cissim Cajus nullam potest ducere

E e

fæ-

fæminam, quæ cum sua uxore erat
 conjuncta in primo, secundo, tertio
 vel quarto gradu Consanguinitatis.
 Hinc quando inquiritur in Affinita-
 tem duarum personarum, debet illa
 persona, quæ per matrimonium
 suum dedit causam Affinitati, ac-
 cedendo ad cognationem alteram
 poni in loco Caji vel Cajæ, & indi-
 gari altera persona, de qua quæ-
 ritur, donec inveniatur gradus Affi-
 nitatis. Quærat, qualem Affini-
 tatem habeat Sempronius cum Ale-
 xii nepotis sui uxore: hæc uxor po-
 natur in loco Cajæ, utpote quæ ac-
 cessit ad cognationem Sempronii,
 & dedit causam hujus Affinitatis per
 suum Matrimonium. Hujus igitur
 uxoris maritus Alexius, cum dicatur
 nepos Sempronii, habebit Sempro-
 nium avum, illum ipsum, qui in
 schemate dicitur *Profocer*: sicut igitur
 Sempronius nepotem suum habet
 conjunctum sibi in secundo gra-
 du Consanguinitatis; ita habet
 uxorem nepotis conjunctam secun-
 do Affinitatis gradu. Sic licet per-
 gere ad ultteriores Ascendentes.
 Si potius lubeat adhibere
 borem Consanguinitatis, conjunctum
 illius

De Impedimentis Diriment. 435

illius personæ, quæ per nuptias contraxit Affinitatem scilicet Alexius, ponenda est in loco Titii vel Titia, & inquirenda altera persona, de qua quæritur, scilicet Sempronius: hæc si reperiatur inter Consanguineos conjugis, seu Alexii, hoc ipso constabit de Affinitate hujus personæ, cujus fuerat conjux Alexius. Unde sequitur, & notandum venit, nullius Affinitatis suspicionem posse esse inter duas personas, quarum neutra unquam fuit in conjugio: neque etiam ullam oriri Affinitatem inter cognatos mariti & cognatos uxoris, quia sola uxor accedit ad cognationem mariti, & solus maritus ad cognationem uxoris: cognati autem utriusque conjugis nulla ratione ad se invicem accedunt 49.). Hinc

E e 2

duo

49.) Græci aliqui aliter senserunt. Hinc in Figura I. Schemati Affinitatis adjecta, prohibitas credebant nuptias inter *b.* & *i.* dicebantque has duas personas esse in sexto Affinitatis gradu conjunctas juxta computum Juris Civilis. Nam inter duas consobrinas *d.* & *i.* intercedit gradus quartus: inter duos fratres *b.* & *c.* gradus secundus: qui simul conficiunt gradum sex-

duo fratres possunt ducere duas so-
 rores ex alia familia 50.) : duo pri-
 vigni, scilicet filius mariti ex alia
 uxore, & filia uxoris ex alio marito
 possunt inter se Matrimonium con-
 trahere 51.) : Pater & filius possunt
 ducere matrem & filiam ex alia fa-
 milia 52.) . Vitricus uxorem Pri-
 vigni 53.) : Filius Vitrici privignus
 hujus

sexum. Unde DEMETRIUS CHROMA-
 TENSIS Archiepiscopus Bulgariae apud
 LEUNCLAV. Jur. Græco - Rom. lib. V.
 pag. 313. statuit, fieri non posse, ut duo
 fratres ducant duas consobrinas uxores.
 Idem docet MATTHÆUS BLASTARUS
 in Syntagm. lit. B. c. 8. apud BEVEREG.
 tom. 2.

50.) Exemplum est in Fig. II. ubi *b.* & *c.*
 ponuntur fratres ex familia *a.* dein *d.* & *e.*
f. duæ sorores ex familia *e.* Potest igi-
 tur stare matrimonium inter *b.* & *d.* item
 inter *c.* & *f.*

51.) L. 34. ff. de rit. nuptiar. L. 134. ff. de
 Verb. oblig.

52.) Exemplum præbet Fig. III. ubi *a.* & *b.*
 ter & *c.* filius simul ducunt matrem *b.* &
 filiam *d.*

53.) De hoc casu vid. BENEDICTUS XII
 de Synod. Diœc. lib. VII. c. 39. Scher-
 exhibitur in Fig. V. ubi *a.* est Vitricus
 respectu *c.* privigni, quem mater *b.* ge-
 nuerat ex alio matrimonio. Mortua *b.*
 uxore

De Impedimentis Diriment. 437

hujus Vitrici 54.) : Viduus, qui mariti defuncti sororem in Matrimonio habuerat, potest ducere viduam relictam hujus mariti 55.).

§. 331. Hæc dicuntur quidem de usque ad Affinitate orta ex justis nuptiis: ni-secundum hilominus applicari etiam debent Af- ex illicito finita- concubitu.

E c 3

uxore sua *b.* ejusque filio *c.* potest vitricus *a.* ducere relictam privigni uxorem *d.* Contraria quidem est Lex 15. ff. de rit. nuptiar. Sed abolita per C. 8. de Consanguin. & Affin. quo aboletur secundum & tertium genus Affinitatis, absque discrimine inter lineam Ascendentium vel Collateralium. Contrarii etiam fuerunt nonnulli Græci, qui nullos gradus Affinitatis observandos, sed id solum cavendum censuerunt, ne ulla interveniat confusio circa generis appellationes, uti videre est apud MATTH. BLASTAREM loc. cit. In præsentem autem casum Vitricus *a.* privignum *c.* habet loco filii, consequenter ejus uxorem *d.* loco filiae: ideo credebant Matrimonium inter ipsos stare non posse.

54.) Schema habetur in Fig. III. ubi Filius *c.* ducit uxorem *d.* quæ est Privigna Patris *a.*

55.) Schema formatur in Fig. VI. ubi maritus *d.* erat conjunctus uxori *b.* cujus frater *c.* habebat uxorem *e.* mortua sorore *b.* & fratre *c.* viduus *a.* potest ducere viduam *e.*

finitati ortæ ex illicito concubitu, per quem vir & mulier una fiunt caro, hoc solo discrimine, quod ista Affinitas ex copula fornicaria solummodo Matrimonium dirimat in primo & secundo gradu (56.): ex legitimo autem Matrimonio etiam in tertio & quarto gradu (57.). Unde si quis commisceatur fæminæ, quæ in primo, vel secundo gradu Consanguinitatis attingat Sponsam suam de futuro, contrahet cum hac Sponsa sua Affinitatem, proin etiam impedimentum contrahendi cum eodem Matrimonium. Si quis vero maritatus ejusmodi flagitium committat cum Consanguinea uxoris suæ, Affinis quidem revera fiet uxori suæ, cum tamen vinculum Matrimonii rumpi non possit, eum saltem effectum habebit hæc Affinitas, ut talis incestuosus adulter petere non possit debitum conjugale, reddere tamen innocenti teneatur (58.).

56.) Conc. TRID. sess. 24. de Reformatione Matrimonii c. 4.

57.) C. 8. de Consanguin. & Affin.

58.) C. 1. De eo, qui cognov. Consanguineam uxoris suæ. Multi docent, ab hac pœna, qua quædam peccata puniuntur, non esse exceptam.

De Impedimentis Diriment. 439

crimen innotesceret innocenti uxori, haberet hæc haud dubie sufficientem causam abstinendi a consortio mariti, quod Sacri Canones quidem suadent, non tamen sub obligatione imponunt (59.). Porro sicut impedimentum non contrahendi cum Affine, ortum ex copula illicita, ita etiam pœna non petendi debitum a conjugè affine, non excedit primum & secundum gradum.

§. 332. Abolitur etiam est Jus *Abrogatum* antiquum (60.), quo statuebatur secundum & tertium Affinitatis genus. *est secundum & tertium genus Affinitatis.* Sic Caja uxor Caji est Affinis socero suo, quod primum est Affinitatis genus: mortuo Cajo, Matrimonium contrahit Caja cum Sempronio; hic erit Affinis socero Cajæ in secundo Affinitatis genere: post mortem Cajæ Sempronius ducit Titiam; sic oritur tertium Affinitatis genus inter dictum Socerum & Titiam, juxta vulgatam olim regulam, tot esse Affinitatis genera, quot ejusdem

E e 4

dem

---

privatur jure jam quæsito, excusare ignorantiam, non solum facti, sed etiam Juris.

59.) C. 10. & 11. ibid.

60.) C. 1. seqq. XXXV. q. 10. & C. 12 ead. caus. q. 3.

dem Affinis Matrimonia 61.) Quamvis S. Gregorius 62.) existimet, hoc Affinitatis genus firmatum esse in Verbo Divino, nihilominus Innocentius III. istud abolevit in Concilio Lateranensi IV. 63.)

§. 333.

61.) Schema repræsentatur in Fig. IV. ubi Socer *a.* ob nuptias filii sui *b.* primo Affinitatis genere attingit nurum suam *c.* hoc post mortem mariti *b.* nuptias contrahente cum *d.*, cum eodem *d.* secundo Affinitatis genere conjungitur focer *a.* & deum etiam tertio Affinitatis genere cum *e.*, quam mortua nuru *c.* uxorem ducit alter maritus *d.*

62.) Cit. can. 1.

63.) C. 8. de Consanguin. & Affin. HORTOMANUS Disp. de Gradib. Consang. & Affin. fol. 275. dicit quidem, doctrinam de pluribus Affinitatis generibus ab omni sensu alienam esse: & tamen infertur admittit prohibitionem nuptiarum in quibusdam casibus ex secundo Affinitatis genere; & ponit universalem regulam: *cujus non liceat inire nuptias, ejus nec conjugis liceat.* Quæ regula si illimitate firmatur, manifeste inducet secundum Affinitatis genus. Unde etiam non prohibetur Matrimonium cum matre vitrici, vel cum filia generi: approbat vicissim Leges 15. ff. de Rit. Nupt. ubi non primum, sed potius secundum Affinitatis genus intervenit, ut supra dictum Not. 53.

De Impedimentis Diriment. 441

§. 333. Affinitas hæc non est inventum Juris positivi, sed in ipsa honestate naturali fundatur. Unde apud omnes gentes dantur Specialia nomina hanc Affinitatem denotantia. Cajus igitur *Generi* nomen & reverentiam gerit erga *Socrum* tanquam filius: *Glos* est ipsi loco sororis: loco filiaë est *Privigna*: Titulum *Soceri* gerit erga uxores filii, nepotis ac pronepotis, hosque omnes vocat *Nurus* suas: *Novercam* habet tanquam matrem, veniuntque illo nomine patris, avi & proavi uxores. Qui autem inter se Affinitatis causa, parentum liberorumque loco habentur, Matrimonio copulari nefas est (64.). Huic decentiæ naturali singularem vim addidit Lex Mosaica, ubi prohibetur commercium carnale Privigni cum Noverca (65.): Vitrici cum privigna; item cum privigni vel privignæ filia (66.): Generi cum Socru (67.): Soceri cum Nuru (68.):

E e 5

Le-

64.) L. 4. §. 7. ff. de Gradib.

65.) Levit. XVIII. 8. item XX. II. Deuteron. XXVII. 20. item I. Cor. V. 1.

66.) Levit. XVIII. 17.

67.) Levit. XX. 14. Deuteron. XXVII. 23.

68.) Levit. XVIII. 15.

Leviri cum uxore fratris 69.) : Ne Spir
 potis ex fratre cum uxore patruī 70. aut
 Sororii cum Sorore uxoris, hac v. poss
 vente 71.). Has prohibitiones etiam cedi
 assumit Ecclesia Catholica, & ad plu 73.)
 res, scilicet quatuor gradus exten- tare
 dit. aut

*Impoten-
 tia.*

§. 334. *Impotentia* ad actus conju-
 gales, generationi prolis inservien-
 tes, jure naturali dirimit Matrimo-
 nium contrahendum, si sit anteceden-
 dens & perpetua, sive ortum habeat
 ex defectu naturali, sive ex acci-
 denti v. g. ex castratione, malefici-
 cio 72.) ; sive sit absoluta, sive re-
 spectiva; modo per naturalia, vel
 Spi-
 tias.
 sem-
 tia,
 dica
 us M
 pot
 non
 hoc
 sit j

69.) Ibid. 16.

70.) Ibid. 14.

71.) Ibid. 18. Quos gradus Affinitatis pro-
 hibitos tradant hodierni Rabbini, vide
 re est apud SELDENUM in uxore Hebraea
 BODENSCHAZ Kirchlische Verfassung der
 heutigen Juden. part. 4. c. 4. sect. 1.

72.) De Superstitionibus ad maleficia inter-
 trimonium, videri potest THIERS de
 superstitions part. 2. lib. 10. ad cujus
 nem Editor operis dicit : on est revenu
 de cette croyance, que le Demon & ses
 pots puissent empecher la consommation
 mariage.
 73.)
 74.)
 75.)

De Impedimentis Diriment. 443

Spiritualia media absque miraculo, aut absque mortis periculo tolli non possit. Si impotentia est dubia, conceditur cohabitatio per triennium 73.). Si est certa, possunt cohabitare instar fratris & Sororis 74.): aut separationem autoritate Judicis Ecclesiastici petere, qui auditis probationibus & adhibito testimonio Medicorum, Chirurgorum, aut honestarum matronarum, nullitatem Matrimonii declarabit, facta illi, qui non est impotens, potestate aliud Matrimonium ineundi. Si autem impotentia solummodo est *respectiva*, uterque posset transire ad alias nuptias. Deprehenso autem errore, semper retractanda esset hæc sententia, quæ nunquam transit in rem judicatam 75.), restaurandumque prius Matrimonium. Sola autem impotentia generandi, seu sterilitas non impedit Matrimonium. Cum in hoc negotio plerumque innitendum sit judicio peritorum, opus non est, ut

---

73.) C. 5. & fin. de frigid. & malefic.

74.) C. 5. cit.

75.) C. 7. de sent. & re judic.

ut plura addantur 76.). Ad hoc impedimentum etiam refertur atas im pubes: si pubertas neque sit naturalis, neque legalis, in mare per quatuordecim, in femina per duodecim annos, Matrimonium non subsistet; si autem adsit alterutra potentia, vel naturalis, quando malitia supplet atatem; vel legalis, si scilicet impleti sint consueti anni, & id eo impotentia non sit perpetua, sed paulo post tollenda: in utroque hoc casu valebit Matrimonium 77.). Si autem ex defectu pubertatis tam legalis, quam naturalis Matrimonium non subsistet, Sponsalia tamen censentur contracta 78.).

Ne Matrimonium sit clandestinum, §. 335. *Clandestinitas.* Matrimonium clandestinum sancta DEI Ecclesia ex justissimis causis semper detestata est, atque prohibuit, quamvis

76.) Vid. PAULUS ZACCHIAS *Quæstiones Medico - Legal.* lib. 3. tit. 1. lib. 3. tit. 3. & tit. 10. q. 1. 2. & 3. item in *Inter junctis Consiliis & Decisionibus Rotæ Romanæ.* SANCHEZ de Matrim. lib. VII. disp. 92. seqq.

77.) Vid. c. 2. 3. 6. 9. 10. II. de Desponsat. impub.

78.) C. fin. ibid. C. un. §. 1. eod. in 6.

De Impedimentis Diriment. 445

vis illud postea, si a contrahentibus publicatum fuerit, comprobatum sit, tanquam a principio in Ecclesiæ conspectu contractum 79.). Postquam autem prohibitiones istæ propter hominum inobedientiam, jam non prodesse videbantur, S. Synodus TRIDENTINA 80.) efficacius remedium adhibitura, eos, qui aliter quam præsentem Parocho, vel alio sacerdote, de ipsius Parochi, seu Ordinarii Licentia, & duobus vel tribus testibus Matrimonium contrahere attentabunt, ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit, & hujusmodi contractus irritos & nullos esse decernit, ita tamen, ut hujusmodi Decretum in unaquaque Parochia suum robur post triginta dies habere incipiat, a die primæ publica-

---

79.) C. 2. de clandest. desponsat. Quod Matrimonia primis Ecclesiæ sæculis in facie Ecclesiæ contrahi debuerint, ostendit BENEDICTUS XIV. de Synod. Dioc. lib. VII. c. 27. ubi etiam rationes adducit suadentes, quod jam ante Tridentinum clandestinitas fecerit irritum Matrimonium.

80.) Sess. 24. c. 1. de Reform. Matrim.

De Impedimentis Diriment. 447

ibi promulgarentur Statuta Synodalia decreto Concilii omnino conformia 82.). Unde in eadem urbe e. g. Augustana, Ratisbonensi &c. in quibusdam Parochiis obligat; in aliis nequaquam, quæ scilicet anno 1563. quo Decretum est positum, aut anno 1564. quo Synodus est confirmata, ritus Lutheranos sequebantur, nec Concilii Tridentini autoritatem agnoscebant. Valida igitur in his Parochiis erunt Matrimonia clandestina etiamsi forte aliis statutis decreto Tridentino conformibus dicerentur irrita. Si quis autem ex Parochia, in qua Decretum hoc receptum est, cum Sponsa ejusdem vel similis Parochiæ se transferat in locum, ubi Concilium non est promulgatum, animo clandestine ibi contrahendi & mox iterum revertendi, talis nulliter contrahit: aliud dicendum, si in illo loco figeret Domicilium, aut quasi Domicilium. Ubi nunquam habetur Parochus Catholicus, merito censetur Concilium non obligare, etiamsi olim fuisset

---

82.) BENEDICTUS XIV. de Synod. Dice
ces. lib. 7. c. 68. n. 5.

set promulgatum: si autem in ca-
 tantum particulari Parochus deficiat
 Matrimonium valide contrahi no-
 poterit, quia Epiikia non habet
 cum, quando leges irritantes for-
 mam contractui præscribunt.
 Hollandia declaratum est, pro va-
 lidis habenda esse Matrimonia Aca-
 tholicorum, vel etiam Catholicorum
 cum A catholicis, etiamsi forma
 a Tridentino præscripta, non fuerit
 in iis celebrandis servata, dummodo
 aliud non obstiterit Canonicum
 impedimentum 83.). De aliis pro-
 vinciiis eorumque subditis judican-
 dum est juxta Canonica Juris com-
 munitis principia: opus tamen esse
 declaratione in illis locis, ubi simul-
 taneum exercitium Catholicorum &
 Lutheranorum viget in eodem tem-
 plo. In his locis censetur obligari
 Tridentinum, quod Catholici ob-
 servant: consequenter etiam Luthera-
 rani obligarentur, utpote pertinen-
 tes ad eandem Parochiam: nisi vel-
 mus dicere, esse moraliter duplicem
 Parochiam.

§. 337.

83.) Idem Const. *Matrimonia*. 4. Novemb.
 1741.

tiationes suppleantur, ut, si aliqua
 subsint impedimenta, facilius dete-
 gantur: prudentiæ tamen & iudicio
 Ordinarii relinquatur, an eas omni-
 no remittendas iudicet. Si unus
 Sponsi Episcopus dispenset in denun-
 tiationibus, has etiam in alterius
 Sponsi parochia non esse necessari-
 censent 85.) : moris alias est, ut ab
 utriusque contrahentis proprio pa-
 rocho denuntiationes fiant. Ubi pe-
 riculum in mora est, Parochus per
 Epiiskiam potest assistere absque præ-
 viis denuntiationibus, prævio tamen
 juramento Sponsorum, quod nullius
 impedimenti sibi sint confecti. Si
 omiffæ culpabiliter sint denuntiatio-
 nes, & Matrimonium postea depre-
 hendatur nullum ob latens impedi-
 mentum, non prodest bona fides con-
 trahentium ad legitimos prolis nati-
 les, aliosque effectus, quos alias bo-
 na fides operatur 86.)

ac Bene-
 dictio :

§. 338. Si factis denuntiationibus
 nullum legitimum opponatur impedi-
 mentum, servetur ritus in Ritua-
 libus præscriptus pro conjungendo
 Sponsis. Sequitur Missa votiva p[ro]
 Spon-

85.) SANCHEZ l. c. disp. 7. n. 7.
 86.) C. 3. §. I. de clandest. despons.

De Impedimentis Diriment. 451

Sponso & Sponsa, quæ habetur in Missali Romano. Post Orationem Dominicam, & ante Evangelium S. Joannis dicuntur Orationes & Benedictiones super Sponsis ibidem contentæ. Si Nuptiæ celebrentur die Dominico vel festivo, qui Missam votivam non admittat, legitur Missa de die, addita Collecta ex Missa pro Sponsis, & dictis precibus ac benedictionibus. In hac Missa & subjunctis precibus consistit *Benedictio* solemnibus Nuptiarum, ad exemplum ipsius Dei, Protoparentes nostros in Paradiso benedicens instituta, quæ etiam prohibita est eo tempore, quo vetitæ sunt Nuptiæ, cum ista Missa dictæque preces numerentur inter celebritates solemnes certis temporibus interdictas. Unde si urgente quadam causa Matrimonium tempore Adventus, vel quadragesimæ contrahatur, omittenda erit hæc sollemnis Missa cum adjectis benedictionibus. Idem observandum in illis Diocesibus, in quibus, præter juris communis præceptiones, etiam absque solemnitatibus Matrimonii contractus certis temporibus est prohibitus: nam in his locis si ab Episcopo conceditur facultas contrahendi

F f 2

Ma-

Matrimonium; non tamen adhibenda tunc est solemnis Benedictio 87.) Hanc peragit Parochus proprius, vel alius Sacerdos ex Parochi aut Ordinarii licentia. Absque hac coniungens aut benedicens Sponfos alterius Parochiæ, ipso jure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario ejus Parochi, qui Matrimonio interesse debebat, seu a quo benedictio suscipienda erat, absolvatur 88.) contrahentibus autem poenitentia iungenda est. Si vero celebretur Matrimonium non præmissis sine iusta causa denuntiationibus, Parochus assistens per triennium suspenditur 89.)

Raptus.

§. 339. *Raptus* virginum aut viduarum gravissimis poenis vindicabatur ab Imperatoribus 90.) : JUSTINIANUS quidem nec consentiente rapta Matrimonium illius cum raptoe tolera-

87.) BENEDICTUS XIV. Infit. 18.

88.) Conc. TRID. l. cit.

89.) Ibid.

90.) Cod. THEODOS. & JUSTIN. tot. tit. de Raptu Virg. vel Viduar. ibique GOTTFRED.

De Impedimentis Diriment. 453

herabat 91.). Idem statuitur in Capitularibus Regum Francorum 92.), ex quibus eruitur antiqua Ecclesiae disciplina etiam Sacris Canonibus confirmata 93.). Postmodum saeculo XII. & XIII. validum habebatur Matrimonium, si prior dissensio transeat postmodum in consensum 94.). Cum autem huic consensui puellae, quamdiu est in potestate raptoris, parum fidendum sit, decernit Concilium TRIDENTINUM 95.), inter raptorem & raptam, quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum posse consistere Matrimonium, statutis etiam aliis poenis & excommunicatione in raptorem ipsum, ac omnes illi consilium, auxilium, & favorem praebentes. Rapta autem in loco tuto & libero, extra potestatem raptoris constituta, potest cum illo Matrimonium inire. Censetur autem Concilium loqui de raptu in ordine ad Matrimonium contrahendum, &

F f 3   qui-

-
- 91.) L. un. §. 1. eod.
92.) Lib. 6. c. 96. lib. 7. c. 395.
93.) C. II. XXXVI. q. 2.
94.) C. 7. de Raptor. Incend.
95.) Sess. 24. c. 6. de Reform. Matrim.

quidem violento : si enim puella blanditiis ac lenociniis seducta consentiat, & insciis vel invitis parentibus, Matrimonii contrahendi causa recedat, raptus non erit, qui annulet Matrimonium ex mente TRADENTINI : quamvis aliqui Galli hunc *subornationis*, five *seductionis* raptum, si contingat circa filios, vel filias familias minores in potestate patris constitutos, agnoscant tanquam impedimentum dirimens. (§. 300.) Porro quod decernitur de Rapto & Rapta, merito etiam intelligitur de rapiente femina & rapto viro, cum in correlativis quod statuitur de uno, statutum censeatur de altero, si eadem utrinque sit ratio 96.)

TITULUS XIII.
DE DISPENSATIONIBUS CIRCA
IMPEDIMENTA MATRIMONII.

§. 340.

Dispensationem

DISPENSATIONES dicuntur vulnera legum, debentque esse moderata,

96.) TIRAQUELL. de Retraçtu ligna. §. 2. gloss. un. n. 4. seqq. HENRIQUEZ Theol. Moral. lib. 12. c. 14. n. 4. Contrarius SANCHEZ de Matrim. lib. 7. disp. 12. 24. seq. & disp. 13. n. 16.